

ELŐFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN
Egy évre ... 180 Lei.
Fél évre ... 90 Lei.
Egy negyed évre 45 Lei.
Egy hóra ... 15 Lei.

Hirdetések
árazás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 551

KIADÓHIVATAL

Aradi Nyomda Vállalat
Bulvardul Regele Ferdinand
I. (József tsh.-ni) 15
TELEFON-SZÁM 151

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Kedd, szeptember 27.

Koalíciós kormány.

(Bratianu tárgyalása a német követtel.)

BUCURESTI. Az erdélyi és bukovinai politikusok megbeszélést tartottak, amelyen a jövőbeli erdélyi politikáról tanácskoztak és megállapodtak az erdélyi politikusoknak a jövőben tanúsítandó magatartására vonatkozólag. Nistor és Inculet, akik Bucurestbe érkeztek, a sajtó számára nem nyilatkoztak. A liberális párt holnap nagyarányu megbeszélést tart. Az Adeverul munkatársa, Averescuhoz közelálló körökből értesül, hogy a parlamentet nem fogják feloszlatni. Averescu reméli, hogy az ellenzék egy része visszatér a parlamentbe. Azokban a kerületekben, melyekben a mandátumokat megsemmisítették, új választások lesznek. Averescu reméli, hogy a krízis kedvezően fog véget érni, mert bírja a király bizalmát. A kabinet átszervezése csak a parlament megnyitása után várható.

Az Adeverul írja, hogy Bratianu ismétellen tanácskozott Freytag német követtel. Bratianu kijelentette, hogy amennyiben a kormány átvenné, Románia gazdasági helyreállítását Németország segítségével akarná végezni. Bucuresti politikai körökben beszélnek, hogy a királynak az a kívánsága, hogy azon pártok alakítsanak kormányt amelyek közreműködtek Nagyrománia létrejöttében. Az új kormányban csak tíz tárcaja lesz, a melyekből hármat a liberálisok, négyet az erdélyiek kapnának. A király feleslegesnek tartja egy semleges kormány megalakítását, ha az új kormány élén olyan személyiség állana, amely minden párton kívül áll.

Rendesen

közlekedik a nemzetközi gyors.

A gyorsvonat utasait kellemetlen meglepetés érte tegnapelőtt, mert amikor a vonat készen állott a Budapest felé való indulásra, Jura állomáson úgy intézkedett, hogy az utasok szálljanak le és a vonat nem indulhat el. Elrendelés oka az volt, hogy nem érkezett meg Budapestről az ellenszereplvény. Mára azonban a kérdést rendezték úgy, hogy az Orient-expressz elindulhatott. Azok az utasok, akik lemaradtak, a pótdíj megfizetése után az expresszel tehetik meg az utat. Mától kezdve a nemzetközi gyors ismét rendszeresen közlekedik Bécs és Bucuresti között.

Mégis december 1. az adóvallomás terminusa. (Margineantiu Titus pénzügyigazgató nyilatkozata.)

A minisztertanácsnak az a határozata, hogy az adóvallomások benyújtásának határidejét október elsejétől december elsejéig kitolja. Aradváros polgárai körében megnyugtató érzést keltett, mert mindenki azt remélte, hogy addig talán mégis csak el lehet igazodni a bejelentő lapok labirintusában. Annál nagyobb feltűnést keltett a multkoriban az Universul című bucurestii lapnak az a közleménye, amely szerint a Franciaországban tartózkodó Tiulescu pénzügyminiszter hatályon kívül helyezte a minisztertanács határozatát és az adóvallomások benyújtásának terminusát visszavonhatatlanul október 15-ében állapítja meg. Szombaton haza érkezett Margineantiu Titus pénzügyigazgató Clujról, ahol résztvett azon a szaktanácskozáson, amelyen Simionescu államtitkár vezetésével az adótvörvények végrehajtási utasítását beszélték meg. Az Aradi Közlöny munkatár-

sa ma felkereste a pénzügyigazgatót, hogy megnyugtató felvilágosítást kérjen tőle az adóvallomások benyújtási terminusát illetőleg. Margineantiu Titus pénzügyigazgató a következő kijelentést tette:

— Fel vagyok hatalmazva arra, hogy hivatalosan tudtul adjam Aradváros közönségének, miszerint az adóvallomásokat román állampolgároknak ez év december hó 1-ig, külföldi állampolgároknak pedig december 15-ig kell benyújtaniok. Ezek után fölösleges megcáfolnom azt a hírt, mintha Tiulescu pénzügyminiszter hatályon kívül helyezte volna az adóvallomások bejelentésének határidejéről szóló minisztertanácsi határozatot és a határidőt, mint azt egyes lapok megírták, október 15-ben állapította volna meg. Ismételen kijelentem, hogy a december elsejei, illetve 15-iki határidő most már végleges.

Revolvermerénylet a magyar nemzetgyűlésen.

(Öt lövés Rakovszki István ellen. — A merénylő szélső kommunista.)

Az Aradi Közlöny budapesti távirat alapján megírta, hogy a magyar nemzetgyűlés szombati ülésén Rakovszki István ellen egy Kövér nevű ember revolvermerényletet követett el, amely azonban nem sikerült. Tudósítónk a merényletről még a következőket táviratozza:

(Öt revolverlövés.)

A nemzetgyűlés szombati ülésén az ebéd-szünet után Szilágyi Lajos interpellációja közben a karzatról egy hosszú, fekete haju középtermetű fiatalember revolverrel ötször az ülésterembe lőtt. A golyók Vass kultuszminiszter és Rakovszki István helye között süvítették el. A merénylő így kiáltozott:

— Éljen a köztársaság! Pusztuljatok!

A harmadik lövés után Rakovszki egy visszapattant ölmögolyót kapott el a térdéről. A negyedik lövés után már kifelől indult, mert látta, hogy a merénylő őt vette célba. A karzaton szolgálatot teljesítő detektív székkel ütötte le a merénylőt, akit a karzatlátogatók meglincselnek. Ha a képviselők közbe nem lépnek, az elnöklő Kenéz Béla alelnök ezeket mondotta:

— Az ülést tovább folytatjuk. Az elkövetett gaz merénylet nem érintheti a nemzetgyűlés szuverenitását.

Nemsokára az ülést öt percre felfüggesztették.

(A merénylő kihallgatása.)

A merénylőt a képviselőház rendőri ügyeleti szobájába vitték, ahol kihallgatták. A kihallgatásnál jelen volt gróf Bethlen István miniszterelnök és gróf Ráday Geon belügyminiszter. A merénylő elmondotta, hogy Kövér Ibrahim Györgynek hívják, 40 éves, aktív főhadnagy volt, jelenleg a Magyar Tőzsde című közgazdasági hetilap munkatársa. Beismerte, hogy Rakovszki István akarta agyonlőni. Két héttel ezelőtt levelet írt neki, amelyben legyávázta. A levélre nem kapott választ.

— Üssetek agyon, löjjetek le! Felakaszthatok, mert meg akarok haimi kiáltottá Kövér a kihallgatás során. Majd elmondotta, hogy tettét politikai okokból követte el. Rakovszkit azért szemelte ki, mert szerinte ő oszlatta fel a köztársasági pártot. Ő a legitimisták vezére, aki Nyugattal Magyarországra a háborút akarja bevinni és haza akarja hozni Ká-

rolly exkirályt. Kijelentette, hogy előre megfontolt szándékból követte el tettét. Arra a kérdésre, hogy miért használja az Ibrahim nevet, elmondotta, hogy a református vallásról áttért a mohamedán hitre és ekkor vette fel az Ibrahim nevet. Elmondotta még, hogy gróf Andrassy Gyulának és Budaváry Lászlónak is írt fenyegető leveleket. Minthogy egyikre sem kapott választ, sértett hiúságból velük is le akart számolni. Ő internacionalista, de elvei tulhadják a kommunista-elveket. Megállapítást nyert, hogy 1914. óta Budapesten 21 bejelentett lakása volt. Tagadta, hogy társai lettek volna. A hadseregben 1908-ban betegség miatt nyugdíjazták. A háború kitörésekor önként bevonult katonának és orosz fogságba került. A fogságban a legszélsőbb kommunista lett. Nagynehezen sikerült Japánban és Kínában át hazaszöknie. Legutóbb nővére lakásán lakott.

(Kövér Ibrahim György.)

A rendőrorvos szerint Kövér teljesen beszámítható. Kihallgatták a nővérét is, aki elmondotta, hogy fivére egzaltált, beteges ember, akinek nincsen politikai meggyőződése és mindig a leaszélsőbb elveket hirdette. Kövért gyilkosság kísérletének büntette miatt letartóztatták. A rendőrség megállapította, hogy különváltan él feleségétől, aki leánváival Csehszlovákiában lakik. Kövér Ibrahim György nyugdíjaztatása után kereskedelmi levelező, majd padlófényképezőgép lett. Azután a Magyar Tőzsdehez került. Regényt is írt egy könyvkiadónak, akinek lektora véleményvezte a regény kiadását.

Rakovszki István kijelentette, hogy a merénylőt épeszünek tartja, akinek cselekedetében politikát lát. Reméli, ki fog derülni, hogy a terv kitől ered és ki a támogatója. Kapott egy levelet Ibrahim aláírással s ezért nem vette komolyan. Ugyanígy tett gróf Andrassy is. A rendőrség abban az irányban nyomoz, hogy vannak-e büntersai.

(Andrassyt is.)

BUDAPEST. Kövér Ibrahim György a rendőrségen azt vallotta, hogy Rakovszki Istvánon kívül gróf Andrassy Gyula, herceg Windischgrätz Lajos és őrgrof Pallavicini György ellen is akart merényletet elkövetni. A rendőrség megállapította, hogy cinkostársai nincsenek. Kövér elegáns, 35 év körül, exaltált ember, aki kihallgatása közben ezt mondta:

— Gyűlölöm őket! és megrázta őket, mert nem bírt indulataival. Tisztársai fanatikus embernek ismerik. Őt évig volt orosz hadifogságban Omszkban, ahon-

nan áprilisban jött haza. Első útja ügyvédjéhez vezetett, hogy válassza el feleségétől, mert ez nem tudja őt megérteni. Kövérről kiderült, hogy a kommün alatt vörös esendő volt. Amikor orosz fogságban volt, a szoviet őt bizta meg a tatárok szervezésével és ekkor tért át a mohamedán hitre. Kövér azt állítja, hogy Oroszországban tébolydában is volt.

Irodalom és művészet.

Ismét a régi muzsika . . .

A filharmoniai egyesület új szezonra készül, új éra köszöntött azokra a fardhatatlan muzsikusokra, akik minden balszerencse között is lankadatlan energiával áldoztak évtizedeken keresztül a legnemesebb klasszikus muzsának és nyújtották a lelkeknek ajlatos, muzsikáló melegét az ő híveiknek. Estéknél, ha összegyűlnek, szinte ünnepélyes várakozással ülnek helyeiken, aminél új karrierük impozáló karnagyai pálcája az első taktusra felemelkedik, és a kormánypálca uralkodik, a Beethoven erőteljes, súlyos, fájdalmasan mindenható, a Weber könnyű, illatos, a Swendsen karakterisztikus zenei gondolatai újra és újra csiszolódnak, kristályosodnak és fényeskednek a zenekarból: ami zenei elgondolás csak van a szimfóniában, mert minden zenei képből ez a pálcá minden kicsit a hangszerkéből. A dirigens pálcá szuggesztív ereje Unger Mór professzor kezeibe kerül ezúttal a zenei megcélósodott hivatalosság, amely fiatal művésztelkekbe és agyakba átültetve Európa koncertdobogóin szerte muzsikál, most ott honol a kis zsámolyon, a melyre a komoly gondosság, izléses, alapos Unger feláll. Régi aradi forró zenei esték visszhangoznak a fülünkbe, a mikor Unger dirigált a Filharmoniaiban, azután az Unger-Müttermüller-Sperber-Pianezze quartett visszacsengő zenei emlékei. Husz éves emlékek . . . Ezek után jött a díszszonancia, amely elválasztotta a művésztelkeket a művész lélektől. Hosszu idő után most, mintha a harmonia újból visszaállt volna, ott ülnek ismét a régiek és az új zenei kapacitások: Mezey dr., Békefi professzo-

rok, Leitner főmérnök, sőt Müttermüller professzor is beigérkezett. Milyen szépen hangzott tegnap este a Beethoven-szimfónia triójának Fis-dur epizódja! . . . Ismét a régi drága, finom, színes, igaz muzsika . . .

Dr. W—r S—r.

* Szerencsetánc. Pénleken este vonult be a Szerencsetánc, diadalmas sikerű operett az aradi színpadra. Stolz Róbert nagyszerű muzsikája a keret, a zene nélkül is rendkívül mulatságos szövegű helyzet komikumban bővelkedő darabhoz. A próbákön is olyan hangos derült vált ki a darab, hogy percekre megállnak a színészek a kacagástól. Desirée szerepét Halmos M., Lizzi szerepét, a melyben Kieffer Lujzának, az aradi színház volt tagjának oly nagy sikere volt a budapesti városi színház előadásain, Szeghő L. játssza. A többi szerepeket játssza Gajdzsinszky Irén, Keleti Gizi, Mátó Mici, Tompos Ella, Tibor Lóri. A férfi főszerepeket Inke Rezső, Sebestyén Jenő, Selmeczy Mihály, Ács Mihály, Tompos József stb. játsszák. Az operettet Jakabffy Dezső a tőle megszokott szakavatottsággal és ambícióval rendezte, míg a zenei részeket Gellért Pál tanítja be és vezényli. A megjelölt keltő új táncokat Sebestyén Jenő tanítja be.

* Haladás előadás. Meleg hangulatban folyt le a Haladás szombat délutáni előadása. Az „erős hit és kiábrándítás”-sal foglalkozó megnyitó szavak után Melicher Irén szavallata vezette be a műsort, melynek keretében többek között Gács Zelma szavallata, Gaál Margit zongorajátéka és két zenedei növendék nagyon meglepsőt hegedű-duettje foglalt helyet. Macskássy Zoltán tanár volt a mai előadó, aki az energiáról beszélt általánosságban és közvetlenségével, logikus tárgyalásával mélyen lekötötte a termet teljesen megtöltő közönséget. Előadásai folytatólagosak lesznek. Mészes Aranka jeles szavallata mellett külön ki kell emelnünk öv. Zákóffy Anjáné szereplését, aki mint zalaúti vendég műsoron kívül egyik Endrődi költeményt szavallata el. Popper Ilonka ügyes zongoraszóója fejezte be a mindvégig élvezetes műsort. Nagy Zoltán titkár konferálás közben elmondott aktuális közleményei között teljes helyesléstünkkel találkozott az az újítása, hogy

15 éven aluli gyermek csak szülei vagy nevelői kíséretében jöhetnek az előadásra. — Szombaton Goldschmidt Lipót dr. tart előadást.

* A buta ember. A tegnapi bemutató nagy sikerrel színtre került Szenes Béla 3 felvonásos vígjátéka. A buta ember ma és holnap kerül színtre a színházban a bemutatás szereposztásával.

* Hangverseny. Paraszthecsület. Csütörtökön az olasz vendégek tiszteletére díszelőadást rendez a városi színház. Színtre kerül a Paraszthecsület opera előrendű szereposztással. Az operát megelőzőleg nagy hangverseny lesz a vendégek tiszteletére, amelyen részt vesz az egész elsőrendű énekes személyzet. Az előadás kezdete pontban 8 órakor. Ezen előadás jegyek válhatnak a mai naptól a rendező nappali pénzkárnál d. e. 9—12 és d. u. 3—5-ig.

* Gellinek Lotte énekiskolájának megnyitása. Gellinek Lotte tanítványai vasárnap délután a tanárnő Strada Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 2. szám alatti lakásán szűkebb társaságban mutatták be az új iskolai év megkezdésén tudásukat. Demian Baby Bergeret „Weckerlím”-jét és Mozart „Warnung”-ját adta elő végtelen sok kedvességgel, üdén csengő, szépen iskolázott szopránján. Lupu Romulusz egy Schumann-dalt és a „Farsang lüderé”-nek egy dalát adta elő közvetlenül, jól iskolázott tenorján. Uhlend, „Sängersfluch” című költeményét Holtha Ferencné megrázó erővel szavallta. Straubné-Dengel Vilma Brahms „Immer leiser” és Reger „Maria Wiegenslied” című dalokat énekelte színes, szép szoprán hangján. Opre Jenyhen kész énekművészül ismertünk meg. Gyönyörű zengésű altján Néseda egy dalát és Meyerbeer „Ördög Róbertjének” Gnadenariejét énekelte. Szövegkiejtése és előadása teljesen kiforrott. Szép és tökéletesen iskolázott mezzoszopránján Wanicsek Ferencné Bizet „Carmen”-jének kártyaáriáját és Meyerbeer „Prófétájának” Fides áriáját énekelte. Végül Raskai Miksa Wagner „Walkürök” című operájából énekelte és Bing János Schubert-dalokat adott elő ismert művésztel. Gellinek Lotte tanítványi tudására a velük elért eredményre méltán büszke lehet.

MOZI. * Az Apolló hétfői új műsorán egy könnyű fajsúlyu, de annál érdekesebb mese képezi annak a filmnek a tárgyát, amelyel megérdemelt siker mellett mutatólt be hétfőn az Apolló Darling címen. Fáb Juliska, Swanné szalonjának díszes egy mesebeli hercegről ábrándozik és véletlenül egy nagyon fiúcsa helyzetbe kerül. Ricardné a szalon egyik vásárlója, miután férjét halottnak hiszi, viszonyt kezd az öreg Brooks bankárral. A bankár fia, Leó, hazaérkezik és tévedésből a kis Juliskát nézi Ricardnéként és el lévén löle ragadlatva, elveszi hirtelen feleségül, azt gondolván, hogy így véget vet apja pazarlásának, a melyt az Ricardnéval kapcsolatban elkövet. Ricard hazatér és ekkor kiderül a tévedés. És ekkor a fiatal Brooks nagyon örül annak, hogy vélellyel folytat ilyen szép feleségre tett szert és boldogan hozza el a szalonból Juliskát. A mese fordulatos és az érdekesebbnél érdekesebb jelenetekből van összeállítva. Kiállítás a valósággal pazar. Mindezek a körülmények biztosították számára azt a nagy sikert, amit hétfőn aratott. A kitűnő kép csak kedden marad az Apolló műsorán.

* Jön „A hét bűn tanyája” című nagy szabású erotikus kínai dráma, mely pazar felvételeivel szenzációt kelt. E monumentális film a szezon egyik nagyobb slágere, melyet csak felnőttek nézhetnek meg.

* Vágyak martirja — az Urániában. Hétfőn mutatta be az Uránia színház új műsorát, amely méltón megérdemelte a közönség nagy érdeklődését. Egy aszsony, kálváriás sorsa bontakozik ki előttünk, nehéz drámai levegőben. A dráma meseje nem mindennapi történet keretében játszódik le, hanem minden ízében izgalmas és érdekfeszítő. A főszerepben Itala Almiranti Manzini, az egész világon ünnepezt mozidiva játszik, aki nemrég mint a „Femina” főszereplője aratótt páratlan sikert. A dráma izzó levegőjében megkapó hatással jut kifejezésre Itala Almiranti Manzini csodás színjátszó tehetsége és tüneményes szépsége. A művészi film még kedden marad műsoron.

A buta ember.

(Vígjáték három felvonásban. Írta: Szenes Béla. Bemutató előadás az aradi városi színházban 1921. szeptember 26-án. Korbuly Zsuzsa és Sipos Zsigmond újonnan szerződött tagok bemutatkozása.)

Ha röviden és találoán akar-nám meghatározni Szenes Bélának, ennek a szellemes embernek, a mai budapesti különleges irodalmi világ egyik leghíresebb képviselőjének ma bemutatott vígjátékát, akkor csak ennyit kellene írnom: Balatonfüred—Budapest karképe 1920-ban s minden gondolkozó fö előtt félre nem érhetően állana az, amit három felvonás részleteire felaprózva tár elének a mai bemutató mestere. De mert a szellemes párbeszéd, a vígjáték eseménye, ha az mindjárt egy leheletnyi is, az elének hozott alakok megérdemlik azt, hogy kissé huzamosabb ideig tartózkodjunk mellettük s tüzetesebben foglalkozzunk velük, a könnyű elintézés formája helyett nézzünk egy kissé jobban az elének dobott téma mélyére s értékeljük a dolgokat úgy, ahogy azok megérdemlik.

Szenes Béla, akinek éles szem előtt a legjellegzetesebb pesti élet áll nyitva, azt tapossa, bon-

coljátja, gunyolja minden munkájában azt a nem épen új igazságot: állítja be vígjátéka alap gondolatául, hogy: az az ember, aki az uralkodó korszellemmel szembe helyezkedik, azzal nem tart lépést: buta ember. Igen buta ember a korszellemmel belül lévő előtt. De ezeknek a véleménye sem feltétlen igaz. Az e körön kívül álló buta ember az egyedül okos fej, tehát győznie kell az ingatatlan alapon álló erkölcselen korszellemmel felett. Így, ezt adja Szenes Béla „A buta ember”-ben. Az esemény, amelyen belül ezt eléri, lényegtelen. Ő ezt a győzelmet akarja kihozni. Hogy mennyi sikerrel, az mindig attól függ, hogy mennyire melegedünk bele a gondolataiba. Ha csak addig foglalkozunk vele, amíg látjuk és halljuk, akkor kevésnek találjuk azt, amit nyújt. Ha azonban mélyére nézünk a témájának, akkor bizony értékesen alá festve látjuk benne a mai kor legkézenfekvőbb nyavalyáját, a léha, erkölcselen életet. Szenes Béla egy a modern neveléstől megfertőzött leány személyében állítja elének a léha kort. Ezzel szemben áll a régi világfelfogás, a munka, a tisztesség embere, a buta ember. Körülöztük, hogy a környezet illő és elképzelhető legyen, a két egyén

gondolkodásának harca, egy-egy színfolt gyanánt beállít jellegzetes alakokat abból a világból, mely ma körülöttünk tombolva ki a maga léhaságait. A leányt, akinek tiszta a lelke, s a szép és nemes íránti, őszönét csak a kor háttára tompítja le, amint a buta ember ajkáról elhangzó tisztesség hangjai észre térítik, megtagadja környezetének gondolkodás módját, kiragadja magát a sárból és meghazudtolva viselkedését, oda áll a buta ember becsületos filozofijához társul egy új életre, a tisztesség, a józanság útjára. Ezt adja nekünk ma este Szenes Béla szellemes, élénk párbeszédében, írói képességeire jellegzetes beállításokban. Nem keresi a hatásvadászatot. Egyszerű eszközökkel dolgozik úgy, amint azt az élet adja élénk.

A beteg világnézetből kiábránduló leányt Korbuly Zsuzsa hozza elének. Kellemes, behizelgő hangja megnyerő jelenségének értékes kiegészítője. Szerepét helyesen, jól fogja fel, a léhaságból szabadulni vágyó, okos, gondolkozó lélek megnyilatkozásait kelő színekkel juttatja kifejezésre. Első színpadi fellépésében sok biztatót látunk a jövőre. Van szíve, érzi amit mond, nem kell sok idő s nagyon otthonos lesz a szín-

pádon. Szerepe a drámai erő kifejezésére nem nyújt alkalmat, ebbeli hivatottságáról ma is csak egyéb szerepeiben mondhatunk véleményt. Pusztasándor igazgató-mérnök szerepében Sipos Zsigmond mutatkozott be igen előnyösen. Férfias, ritka szép beszédmodora, játéka egyaránt rászolgált a legteljesebb elismerésre. Rokonszenves megjelenésű színész, aki, ha képességének megfelelő nagy szerephez fog jutni, a prózai előadásokra hódítani fogja a közönséget. Kis szerepben (René) játszott Keleti Gizi. A nyelvezet, ultramodern leányzó alakjába sok sok elevenséget tudott önteni. Látszik, hogy gondolkozó színésznek s képességét meg vannak ahhoz, hogy várakozásunkat kielégítse. Kis szerepében igen kedves volt Gajdzsinszky Irén. Darvas Ernő egy léha zsúrúban. Inke Rezső a jólelkű ékszergyárosban. Kallós József a bölcs apában. Selmeczy a minden gonosszággal megkent embertípusban adott kabinetalakítást. Gömör Emma nem volt elég könnyelmű anya. Azért, hogy az előadás gördülőképen, simán pergett le és a beállítás élénk hozta a darab levegőjét. Darvas Ernőnek, mint rendezőnek az érdeme.

IIJ. Vas Gusztáv.

A színházért.

(Az aradi Színügygyámoló Egyesület megalapítása.)

Annak a nagy feladatnak megoldására, hogy a magyar színházat Aradon állandósítsák, és elhárítsanak a színház feje fölül azok a gondok, melyek eléje tornyosultak, jelentős esemény folyt le tegnap délelőtt 4 órakor a városháza emeleti tanácstermében. A színügyi gyámoló bizottság által közzétett felhívásra jelentős számmal gyűltek egybe a magyar színház sorsa iránt érdeklődők. A gyűlést Hargittay Bertalan a Pesti Kereskedelmi Bank aradi fiókjának vezérigazgatója nyitotta meg, s üdvözölte a megjelenteket. Bemutatta a gyűlés egybehívására vonatkozó hatósági engedélyt, s ajánlatára a közgyűlés Kintzig János nyug. főispánt hívta meg az elnöki székbe, s egyben meg is választotta az Aradi Színügygyámoló Egyesület elnökévé.

Kintzig János mint elnök ismertette a színügygyámoló egyesület megalapításának szükségességét, rámutatott a színház nehéz helyzetére és arra a feladatra, mely a város közönsége előtt áll, hogy elkerülhető legyen az a szomorú perc, mely a város magyar kulturájára a legsúlyosabb csapás volna: a magyar színház bezárásának pillanata. Az egyesület hivatott lesz fokozni és ébren tartani a közönség érdeklődését a színház iránt, megnyerni azt a támogatást, mely a zavartalan működéshez szükséges, mert amennyiben az erkölcsi és anyagi támogatást kellő formában meg fogja kapni a színház, a válságos napok elkerülhetők lesznek és újból nyugodtan teljesítheti mindannyiunknak szent nemes feladatát.

Az elnöki megnyitó után ifj. Vas Gusztáv ismertette a szervező bizottság eddigi működésének eredményét, a bérletek gyűjtése iránt kifejtett tevékenységét is, örömmel számolt be arról a jelentégről, hogy Aradváros közönsége már is fokozottabb mértékben méltányolja a színház által nyújtott és estéről-estére művészi színvonalon álló előadásokat, melyek biztosítékai és biztató jelei annak, hogy egymásra talált a színház és a közönség, s egészségesen fejlődő színházi idénynek nézhetünk elébe.

Mint hogy azonban a színház anyagi terhei messze fölülte állnak az előadásokból várható bevételek eredményeinek, utalva van a színház arra, hogy a színügygyámoló egyesület útján Arad város közönségének áldozatkészsége is igénybe vétessék, hogy Arad város közönsége ugyszólván kulturadót rójjon le a magyar színház fentartása érdekében. Bemutatta az alapszabály tervezetét, mely szerint az egyesület évi rendes tagsági díja 120 lei, pártoló tagsági díj

50 lei, ennél nagyobb összegeket azok részéről, akik a színház támogatását anyagi erejükhez mérten fokozottabban vállalják, adományképpen fogadja az egyesület.

Az alapszabályok elfogadása után a közgyűlés az egyesület titkárául megválasztotta dr. Issékutz István ügyvédet, a végrehajtó bizottság tagjaivá: Hargittay Bertalan hankigazgatót és ifj. Vas Gusztáv Acsev. felügyelőt. A választmány tagjai lettek: Balázs Kálmán, dr. Barabás Béla, dr. Baross Lajos, Basch Simon, Bársony Andor, Bozsik Ernő, báró Bohus László, Deutsch Károly, Domán

Sándor, Éles Géza, Faragó Rezső, Fejér Gábor, Fenyves Károly, Fodor Gyula, dr. Goldzieher Albert, Hehs Béla, Kaszab Géza, Kell Lajos, Kell Rezső, dr. Köpf János, Koromzay Frigyes, dr. Lukács Jenő, dr. Mandl Vilmos, Molnár Miksa, báró Neuman Károly, dr. Parecz Béla, Purgly László, báró Solymossy Lajos, Stauber József, Szántay Lajos, dr. Török Dezső, Vigyázó László, dr. Vörös László, dr. Wild Endre, dr. Weil Károly, Zima Tibor. További 14 választmányi tag és pénztárnok megválasztását a közgyűlés a végrehajtó bizottság hatáskörébe utalta.

Lehár ezredet letartóztatta Prónay

(Burgenland a népszavazásig önálló akar lenni.)

BUDAPEST. Báró Lehár Antal ezredes nyilatkozott nyugatmagyarországi elfogatásáról. Elmondta, hogy hivatalos útján Fejsővár határában 500 főnyi szabadcsapat feltartóztatta autóját. A csapat vezetői, Prónay Pál alezredes és Hir György képviselő kijelentették előtte, hogy letartóztatják. Ez meg is történt és a közeli kocsma vendégszobájában négy napig zárva tartották. A negyedik nap Prónay alezredes személyesen felkereste és közölte vele, hogy elmehet. Lehár megütközéssel utasította vissza azt a híresztelést, mintha ő Bécsben a magyar nemzeti hadsereget és a kormányzót szidalmazta volna. Végül kijelentette, hogy holnap Budapestről visszatér Szombathelyre.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés szombati ülésén Rakovszki István szóváltotta Lehár ezredes esetét, a mi nagy felzudulást idézett elő. Rakovszki felhozta, hogy Egan Imre volt békési főispánt, aki megsebesült, az osztrákok lázadás ci-

mén fogva tartják. Gróf Bethlen István miniszterelnök azt válaszolta, hogy Nyugatmagyarországon még nem adták át az imperiumot Ausztriának és így Egan nem követhetett el lázadást. A magyar kormány különben az osztrák kormánytól Egan érdekében lépéseket tett.

BUDAPEST. Lingauer Albin nemzetgyűlési képviselő kijelentette a hírlapírók előtt, hogy a felkelők el vannak tőkelve arra, hogy Nyugatmagyarországon nem adják fel a harcot. A felkelők a kormány felhívására eddig sem hederítettek. A többségnek az a felfogása, hogy a felkelőknek joguk van szűkebb hazájukat megvédelmezni. Rohamosan hódított tért az az eszme, hogy a Burgenland kiáltja ki ideiglenesen önállóságát és ezt mindaddig tartsa fenn, amíg a népszavazás el nem dönti Nyugatmagyarország hovatartozandóságát. Lingauer nem lepődnek meg ha Burgenland ilyen proklamációval felelne az antant ultimátumra.

Oda a kaució.

(Nem helyezik szabadlábra a Grallert betörés tetteseit. — Fővényl Ica éhségstrájkot rendezett.)

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a Grallert betörés női büntőháza Fővényl Ica, Lázár Jánosné és Lázár Antalné ügyvédjük útján kérték a timisoarai ítélőtáblát, hogy helyezze őket szabadlábra. A tábla döntése ma érkezett meg az aradi ügyészséghez. A döntés elutasította a szabadlábra helyezési kérelmet és további vizsgálati fogságot rendelt el a büntűgy összes szereplőire. A táblai döntés Brandesz Dávid és Darvas Sándor ékszerészekre is vonatkozik, akik ilymódon nem kapják vissza az általuk letétbe helyezett kauciót mindaddig, amíg nem ítélik felettük. A táblai döntés most már jogerős és ennek alapján Sommer Nándor vizsgálóbíró ma már megkezdte a vizsgálat levezetését. Legelőbb Fővényl Icát hallgatták ki, aki az egyik betörőnek a kedvese volt. Fővényl Ica minden eszközzel próbált megszabadulni a fog-

házból. Legutóbb hét napig tartó éhségstrájkot rendezett. Végre is az éhség győzött és a jómegjelenésű jászleány megtörtén újból enni kezdte az ügyészségi fogház rabkosztját.

Elmebajos merénylő.

Érdekes fordulat állott be Weinberger Ferenc büntűgyében. Weinberger tudvalevőleg a tavasszal egyik harmadrangú szálloda piszkos szobájában egy pásztoróra mámor után önmagáról megfélekezve leöntötte vitriollal a szertőjét. Weinberger azóta az aradi ügyészség foglya. A vizsgálat során beismerte, hogy már régóta készült tettere s csak az alkalmat várta. Weinbergeren az utóbbi időben feltűnően gyanus tünetek mutatkoztak. Órákhozat bögött céljában. Az ügyészség a vizsgálóbírói indítványára elrendelte elmebeli állapotának megvizsgálását. Az orvosi vélemény megépően új irányba terelte. Az ügyészség állásfoglalását Weinbergerrel szemben, amennyiben kétségkívül

megállapították, hogy Weinberger öröklött vérbaja van és egész családja terhelt. Az ügyészség valószínűleg elrendeli a vitriolózó fiatalembernek a közokrház elmeosztályára való átszállítását.

Bánffy és Benes találkozása.

(Sopron Magyarországgá marad.)

BÉCS. Schober osztrák kancellár kedden újból találkozott Benes cseh külügyminiszterrel. Azt is tervbe vették, hogy gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszter is találkozzon fog Benessel a nyugatmagyarországi ügyben.

BUDAPEST. Gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszter vasárnap Brünnebe utazott, hogy Benes cseh külügyminiszterrel találkozzék.

BUDAPEST. Gróf Bánffy Miklós ma délelőtt találkozott Brünneben Benes cseh külügyminiszterrel.

BÉCS. Schober osztrák kancellár vasárnap este fogadta Masirevich bécsi magyar követet.

PÁRIS. A Temps londoni tudósítása szerint az Ausztria és Magyarország között megindult tárgyalás jó uton halad és a kompromisszum valószínű.

Vendéglősök a régi árákért.

Az aradi vendéglősök tiz tagú küldöttsége szombat este felkereste dr. Angel István polgármestert, akit arra kértek, függessze fel az új vendéglői árák életbeléptetését és állítsa vissza a régi árákat. A küldöttség tagjai azzal indokolták kérelmüket, hogy az új maximálás nem felel meg sem a közönség, sem az ő érdekeiknek. Az új rendelet értelmében husz deka lust kötelesek egy adagban adni főtt vagy sült állapotban. Ez a husz adag oly sok, hogy a közönség el sem tudja fogyasztani. Miután a vendéglői árák ügyében dr. Robu János polgármester intézkedett, dr. Angel nem tartotta magát illetékesnek, hogy a vendéglősök kérelme felett döntsön. Az új árák vasárnap életbe is léptek. Már az első napon valóra vált a vendéglősök aggodalma. A közönség, a mely vasárnap zsufolásig szokta megtölteni a vendéglőket, csak szórványosan jelentkezett, mert nem bírja el a magas árákat.

Itt említjük meg, hogy ma tárgyalták a kávéházi árákat és megállapították az alapárakat, amelyeket oly alacsonyra szabtak meg, hogy ha azokhoz a megfelelő üzemköltséget teljesen nem számítják hozzá, ugyanaz az eset következik be, mint a vendéglőkben.

A külföld is cáfolja a magyar mozgósítást.

(Az osztrákok ragaszkodnak a kiürléshez.)

BÉCS. Az osztrák képviselőház külügyi bizottságában izgalommal fogadták Vaugoin hadügyminiszter beszámolóját arról, hogy Lajtabrucknál magyar csapatok megtámadták az osztrák határőrséget és megszállták a semleges zónát. A felkelők három óras tüzelés után visszavonultak a magyar határra. Az incidens következtében heves vita után elfogadták azt az indítványt, hogy elfogadják a kancellár jelentését, helyeslik eljárását és felhatalmazzák a kormányt, hogy Nyugatmagyarországról tegye meg a további lépéseket. Ezzel a határozattal a bizottság érdemben nem foglalt állást a magyar ajánlattal szemben, csak helyeselte a Benes cseh külügyminiszterrel megkezdett tárgyalások folytatását.

BÉCS. A lapok arról írják, hogy az osztrák kormány a magyar javaslatot el fogja utasítani, mert változatlanul az az álláspontja, hogy tárgyalásokat megelőzően Magyarországnak át kell adnia Nyugatmagyarországot.

BÉCS. A Neue Freie Presse értesülése szerint Párisban két közvetítő ajánlatról tárgyalnak. Az egyik az olasz kormány ajánlata, amely szerint Sopronban és környékén rendezzenek népszavazást. A másik a magyar kormányé, amely szerint Sopront és környékét hagyják meg Magyarországnak. A N. Fr. Presse azt hangoztatja, hogy Magyarország ezzel az újabb lépéssel időt akar nyerni a mozgósítás befejezésére, hiszen a Királyhidánál történt incidens is bizonyítja Magyarországnak a támadó szándékát. A nyugatmagyarországi kérdésnél fontosabb az, hogy Magyarország fel akarja vetni az integritás kérdését, amivel újabb európai háború veszedelmét idézné fel.

BUDAPEST. Illetékes helyen a N. Fr. Presse fenti közleményéhez azt a megjegyzést fűzi, hogy annak tendenciája nyilvánvalóan rosszhiszemű. Magyarország egyáltalán nem gondol háborús kalandra és egyáltalán nem mozgósított. A külföldön elterjedt mozgósítási híreket maga a párisi Temps cáfolja meg.

Szándékos emberölés.

(Az ügyészség vádja a gyilkos fodrászról ellen.)

Az Aradi Közlöny részletesen foglalkozott azzal a bestiális gyilkossággal, amit néhány hónappal ezelőtt a Hal téren Berár Rozália követett el. A hisztérikus fodrásznő meggyilkolta szeretőjét, Kugler Józsefet és a hullát a legfelháborítóbb módon akarta eltávolítani lakásából. A vizsgálóbíró most befejezte a vizsgálatot Berár Rozália büntügyében és áttette az iratokat a királyi ügyészséghez. Az ügyészség szándékos emberölés bűntettével vádolja a magáról megfeledkezett gyilkos asszonyt. A vizsgálat alatt kihallgatott tanúk csodálatosképpen valamennyien Berár Rozália mellett vallottak. Egy-

értelműen adták elő, hogy a fodrásznő derék, becsületes és szorgalmas asszony volt, ellentétben Kuglerrel, aki semmirekélő ember volt. Ivott és többször kijelentette társaságokban, hogy neki Berár Rozália csak arra való, hogy pénzt adjon neki és amint jobb nőt szerez, rögtön otthagyja. A törvénytörző büntető tanácsa a közeli napokban tárgyalja a rácvárosi gyilkosság ügyét. A jogászörök nagy érdeklődéssel várják a szentzációnak ígérkező főtárgyalást, amely bizonyosan még eddig ismeretlen és számos bestiális részletére világít rá Berár Rozália tetteinek.

Megalakult a Lakók Szövetsége (Házilajdonosok lakók és háziurak békéjéért.)

A Lakók Szövetsége vasárnap délután négy órakor tartotta alakuló gyűlést a városháza nagytermében, amely zsúfolásig megtelt tagokkal és érdeklődőkkel. Megjelent a gyűlésen Lukácsy Lajos, a Házilajdonosok Szövetsége alelnöke is. A gyűlés elnöke egyhangúlag dr. Kertész Miksa ügyvédet választották meg, aki megnyitó beszédében ecsetelte a helyzetet, ismertette az új házbérentörvényt és koncilians módon azt kérte, hogy a lakók ne versengjenek a házilajdonosokkal, hanem térjen vissza az a patriarkális korszak, amikor a házilajdonos családtagoknak tekintette a lakókat, ezek viszont szeretettel vették körül a házilajdonost. Miután kimondták a Lakók Szövetségének megalakulását, dr. Zeiner Gusztáv ügyvéd felolvasta az alapszabályokat, amelyeket egyhangúlag elfogadtak. Ezután megalakult a tiszttakar, amely a következők: elnök dr. Jancu Cornél képviselő, alelnök Mikosevics Iván, titkár dr. Zeiner Gusztáv, pénztárnok Rab Zoltán, ügyészek: dr. Székely Ferenc, dr. Mannheim Aladár, dr. Fuchs Albert, dr. Miclosi Emil, dr. Schusztér Ödön, dr. Kertész Miksa. Az ügyészek a lakók ügyeit ingyen tartoznak vinni. A választmány tagjai a következők lettek: Szántó Péter, Turzó József, Waldeck Gáspár, Dávid József, Singer Sándor, Cziráky Alajos, Kocsis József, Frankel Alfréd, András Sándor, Fetti József, Dürr Kocsárd, Berecz Károly, Raucher Emil, Gaál József és Miclosi Aurél.

A lakók nevében felszólalt dr. Schusztér Ödön és dr. Fuchs Albert. Közkívánatra felszólalt Lukácsy Lajos, aki kijelentette, hogy helyesli dr. Kertész koncilians előterjesztését és arra kéri a lakókat, hogy éljenek békében a házilajdonossal, mert egymásra szükségük van. Megnyugtató kijelentést tett a felmondás kérdésére vonatkozólag. Felmondásnak akkor van helye, ha a lakó nem fizet házbért, ha rongálja a házat és ha viselkedésével okot ad a felmondásra. Kijelentette azt is, hogy bár a törvény megengedi a házbéremelést, mindaddig, amíg a házak értékét megállapító bizottság meg nem alakul, nem lehet emelni a házbért. Végül arra

kérte a lakókat, hogy a törvényben levő taxa-szó helyes értelmezésére vonatkozólag várják be a miniszter intézkedését. A felszólaló háztulajdonost megeléjenzék. Az elnök zárószavai után az alakuló gyűlés véget ért.

A kereszt nem kortes-eszköz.

Bangha páter a kereszténységről.

BUDAPEST. Bangha páter a tabáni egyházközség Gellért ünnepén beszédet mondott s többek között ezeket jelentette ki:

— Ne engedjük, hogy azok sajátítsák ki a kereszténységet, akik csak hasznot akarnak húzni belőle. A kereszt ne legyen kortes-eszköz egyesek kezében és üzleti cég tábla egyesek karrierjén. A szájak habzanak a keresztény jelszavaktól. Pedig messzire vagyunk az igazi kereszténységtől. Egyesek azt hiszik, hogy az a kereszténység, ha utcai csete-patékat rendeznek. Akadnak olyanok, akik jó fizetési állást foglalnak el a kereszténység nevében, de szégyent hoznak fehér zászlónkra. Ezek alkertesztények, akikkel nem alkuszunk, meri köpenyeforgatók és panamisták vannak közöttük. Mi változatlanul a Szent Gellért által hirdett kereszténységet akarjuk. Ez nem időszaki program, nem pártédek, nem kortesfogás, hanem valószínű keresztény élet.

LEGUJABB.

Merénylet a lengyel államfő ellen.

Lemberg. A lengyel távirati ügynökség jelenti: Pilsudszky lengyel köztársasági elnök ellen revolver merényletet követtek el. Amikor Pilsudszky a leMBERGI vásár megnyitása után autójával, amelyben Grabovszky lengyel vajda ült, a városházán tartandó lakomára hajtatott, három lövés dördült el az autó felé. Pilsudszky sértetlen maradt, Grabovszky vajda könnyebben megsebesült.

Nincs vonat Bécs — Budapest között.

Budapest. A vonatközlekedés Budapest és Bécs között még szünetel. A vasúti összeköttetést az osztrákok szüntették be. Pándorfalunál talpfákból és sinekből torlaszt emeltek és a pályatestet állítólag aláaknázták, amit abbéli feltevésekben tetek, hogy páncélvonat ne mehessen Bruckba. A felkelők azért állították meg az expresszvonatot, hogy ne fusson be a torlaszba.

Nem lehet Sopronba menni.

Budapest. Az államrendőrség megszigorította a Nyugatmagyarország felé való utazást. A legutóbbi napokban 380 fiatalembert szállítottak be a Sopronba induló vonatokról. Ezek Nyugatmagyarországba akartak menni, hogy a felkelésben résztvegyenek. Fegyver nem volt náluk. Sopronban Osternburg őrnagy és Sigray kormánybiztos intézkedésére az ilyen szá-

badalakulatok tagjait eltoloncolják Sopronból. Vasárnap harminc munkást és diákot toloncoltak vissza Budapestre.

A nagykövetek neheztelnek.

Páris. A nagykövetek tanácsa neheztel Olaszországra és Csehországra, mivel a nyugatmagyarországi kérdésbe önállóan beavatkoztak és erről nem értesítették a nagykövetek tanácsát. Olaszország és Csehország arra hivatkoznak, hogy nem nézhették tétlenül, amíg a nagykövetek tanácsa közbelép. A halogatás veszélyes lett volna és ezért folyamodott a két állam a közvetlen tárgyalások módszeréhez.

HIREK.

— LAPUNK LEGKÖZELEBBI SZÁMA a keddi gör. kel. román ünnep miatt csütörtökön jelenik meg.

A főpolgármesternek nem kell bevonulni. Megírta az Aradi Közlöny, hogy dr. Robu János főpolgármestert behívták katonai gyakorlatra. Dr. Robu János felmentése ügyében a várostól felterjesztés ment a hadügyminiszteriumhoz, mivel a közérdek kívánja, hogy a város főpolgármesterét ne vonják el a közügyek intézésétől. A felmentés szombati nem érkezett meg, s ezért a főpolgármester Turn-Severinbe utazott, hogy felmentési ügyét elintézzze. A hadügyminiszteriumtól ma reggel érkezett a távirat a városhoz, amely szerint dr. Robu János főpolgármestert felmentették a bevonulás alól. A polgármesteri hivatal ma táviratiilag értesítette erről a főpolgármestert, aki valószínűleg holnap visszajön Aradra.

— Bejelentési összeírás. E hó 27-én kedden jelentkezni tartoznak: I. rendőrkerületben: Str. Mocsoni (Orczy-utca). II. rendőrkerületben: Str. Nicu Filipescu (Flórián-utca). III. rendőrkerületben: Str. Doamnea Purgily (Purgily Lajosné-utca). IV. rendőrkerületben: Cei reprezentati (az eddig nem jelentkeztek.)

— Házasság. Dr. Fekete Samu Gottlieb Ady házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Tisztviselő-házak építendők. A népjóléti miniszterium fontos rendelete érkezett ma Aradvárosához. A rendelet kimondja, hogy azok a gyárak, vállalatok, taksarekpenzterek, részvénytársaságok stb., amelyek legalább 5 millió lei alaptőkével rendelkeznek, 1926-ig bezárólag kötelesek tisztviselőik részére lakó házakat építtetni.

— Targyalják a városi villamos vasut ügyét. Zador Imre gépüzemigazgató háromheti szabadsága után ma elfoglalta hivatalát. Dr. Angel István polgármester kijelentette munkatársunknak, hogy most már semmi sem áll útjában annak, hogy a gépüzemigazgató megtegye a műszaki bizottság előtt a villamosvasut építésére vonatkozó előterjesztését. A műszaki bizottság valószínűleg e hét végén ül össze, amikor tárgyalni fogja a gépüzemigazgató előterjesztését. Ezután kiírják a pályázatokat a villamosvasut építésére.

— **Hozzák rendben a városi lakásokat.** Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélgetést folytatott dr. Chicin Remussal a lakáshivatal elnökével, aki elmondotta, hogy Aradváros lakosságának érdekében igen nagy fontosságú lépés volna, ha a várban levő lakásokat rendbe hozzák és lakhatóvá tennék. A várban levő lakásokban számos családot lehetne elhelyezni, ami nagyban enyhítené a lakásinséget Aradon.

— **Uj helységben a repatriáló és a lakáshivatal.** Ma délelőtt költözött át a kereskedelmi iskola épületében levő régi helyiségeiből a repatriáló hivatal és a lakáshivatal a városházára. A hivatalok holnap már ott folytatják a működésüket: a repatriáló hivatal a Rasztig-csoport és Dragiciu dektívionók szobájában nyert elhelyezést, míg a lakáshivatal a volt Detesán-csoport szobáiban folytatja működését.

Az Aradi Közlöny, egyes példányai az utcán kizárólag a „Kelet” hírlapiroda eláruló sátraiban és rikancosainál kaphatók.

— **Cégbejegyzés román nyelven.** Tiucra János az aradi törvényszéken működő cégbejegyző hivatal jegyzője ma kijelentette az Aradi Közlöny munkatársa előtt, hogy a hivatal a cégbejegyzések iránti kérelmeket csak az eselben veszi figyelembe, ha azok vagy románul vagy párhuzamosan románul és magyarul vannak megírva.

— **Holdfogyatkozás október 16-án.** Október 16-án az egész ország területén látható holdfogyatkozás lesz, amely kezdődik este 10 órakor és tart éjszaka 1 óráig.

— **Antal Böcke betegápolónő lakását** Strada Episcopul (Magyar-utca) 7. szám alá helyezte át.

— **Szigoru intézkedés a piacon.** Néhány napi szünet után újra sarlach- és tifusz-megbetegedés történt Aradon. Dr. Cucu városi főorvos a legszigorubb rendszabályt léptette életbe az élelmiszer-piacon, nehogy a környékbeli falvakból a járványos betegséget Aradra hurcolják.

— **Menetrendváltás a sebis—moneasa (borossebes—menyházi) vasúton.** A sebis—moheasai vasúton jelenleg naponként közlekedő személyvonatpár f. év október hó 1-től kezdődőleg nem naponként, hanem csak hetenként négyszer n. m. kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap fog közlekedni.

— **Kísérő levél a fertőző betegeknek.** A városi orvosi hivatal felhívja az aradi gyakorló orvosokat, hogy a fertőző betegeket, mielőtt kórházba szállják őket, kísérő levéllel lássák el. A kísérő levél tartalma a beteg nevét, a betegség minőségét és stádiumát, a beteg lakását és kezelő orvos aláírását.

— **Orvosok tanfolyama.** A cluji egészségügyi főfelügyelőségtől ma rendelt érkezett a megyei orvosi hivatalhoz, a mely szerint minden megye és város részéről az október 15-én kezdődő három hónapos tanfolyamra egy-egy orvos kiendelő. A tanfolyam célja az, hogy a kórházakban és egyéb egészségügyi intézményekben működő orvosi laboratóriumok kezelésében de főleg a mikroszkópiai vizsgálatban teljes kiképzést adjon. A tanfolyamon ezenkívül még

szociális közegészségtani előadások is lesznek.

— **Előadás a luxus- és forgalmi adóról.** Muntean Victor pénzügyi titkár a sok kétségre alkalmas adó luxus és forgalmi adókra vonatkozó törvényt az összes ide vonatkozó rendeletekkel és utasításokkal együtt behatóan fogja ismertetni az Aradi Kereskedők Köre felkérésére vasárnap, október 2-án fél-tizenegy órakor, a kereskedelmi kamara nagytermében tartandó nyilvános **étekezleten.** Kívánatos volna, hogy a cluji pénzügyigazgatói tanácskozás tanulságai alapján, amelyeket a megye adószedőivel a napokban tartandó **étekezleten** fog ismertetni Margineantiu Titus pénzügyigazgató, az új egyenesadó-rendszert is hivatalosan megismertetné, mielőtt még be kellene nyújtani a komplikált adóvallomásokat.

— **Vallási háboru Irországbán.** Belfast. A tegnap éjjel kitört zavargás elnyomására csapatoknak kellett fellépniök. A fegyveres protestánsok csoportjai körülverték a katolikus városnegvedet. A katolikusok **makacsul** védekeztek. A harcok **egy páncélautó** megérkezése vetett véget. Az összeütközésben egy ember meghalt és több megsebesült. Reggel a tüzelés gyengébben megismétlődött.

— **Iskolák megnyitása.** Pénteken és szombaton, október 1-én és 2-án lesz a beiratások folytatása és befejezése. Vasárnap, október 3-án a Veni Sancte-n való részvétel után a tantermek beszentelése. Hétfőn, október 4-én kezdődnek a rendes előadások. Ezen határidőn túl tanfelügyelői engedély nélkül az igazgatók senkit fel nem vehetnek.

Bűnügyi eljárás a vesztegetéssel vádolt magyar képviselők ellen.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés szombati ülésén **nagyatádi Szabó István földmívelésügyi miniszter** válaszolva **Rassay Károlynak** a kiviteli engedélyek ügyéről szóló interpellációjára, kijelentette, hogy az állomány nem érte károsodás. A visszaélések központjában álló egyénnek nem volt befolyása az engedélyek kiadására. Végül kijelentette, hogy a kijárók listáját be fogja terjeszteni a Háznak. Utána gróf **Bethlen István miniszterelnök** szólalt fel és kijelentette, hogy nemcsak a képviselőkről, hanem bárkiről szóló adatokat is szolgáltatásuk be, mert a kormány a kijárók ellen a legszigorubbán akar eljárni.

BUDAPEST. A négy vesztegetéssel vádolt nemzetgyűlési képviselő ellen megindult a bünvádi eljárás.

BUDAPEST. **Zeoke Antal** képviselő, akit a kiviteli engedélyek miatt a nemzetgyűlés kiadott, kilépett a **kisgazdapártból.**

Sport.

Bajnoki mérkőzések.

(AMTE—Törekvés 2:0 (2:0))

Igen biztató eredmény a Törekvés csapatára nézve, melyet főként védelme kiváló játékának köszönhető. Az első félidőben az AMTE fölényes játéka után Bali és Sloffa révén érte el goaljait. A második félidőben a Törekvés bár feltűnő sok korneret vét, egyenrangú ellenfelek bizonyult. Az AMTE csapatából, bár minden tagja ludasa legjavát produkálta, kiűnt Morócz játékát, míg a Törekvés csapatából a közvetlen védelem remekelt. Kornerarány 15:0 az AMTE javára. **Bíró Markovits.** Unirea—ÁVTK 2:1 (1:1) A Timisoarán lefolyt bajnoki mérkőzés az Unirea megérdemelt győzelmével végződött. **Bíró Szabó (Kinizsi).** Vándordíjmérkőzések. AVSE—AAC 2:2 (2:1). Az AVSE mindvégig fölényben volt és csak balszerencséjének köszönhető az eldöntetlen eredményt. A vezető goalt Vasvári rugta, melyet Duifner kiegyenlített, majd Vasvári rug ismét goalt. Az AVSE fölényének egy kapufára rugott tizenegyes az eredménye. A második félidőben az AAC Gencsi révén kiegyenlített, bár az AVSE állandóan ellenfele kapuja előtt járszolt **Bíró Bischoff (ATE.)** AMTE II—Törekvés II 7:0 (4:0). **Bíró Miltnermayer (AAC).** A vándordíjmérkőzésnek hirdetett AAC II—AVSE II mérkőzést az AVSE II lemondta. Helyette barátságos mérkőzést játszottak. Eredmény 2:0 (1:0) az AAC II javára. ATE—BSE barátságos mérkőzés Brádon 5:1 (3:0). A tartalékokkal szereplő ATE szép játék után győzött. Goaljait Szabó (3), Puskás (1) és Schrod (1) osztották meg. A brádiak egyetlen goalját Lager rugta.

A nyugati kerület atletikai bajnoksága. Eredmények: Ilyenági számok, 100 m: 1. Schauer (TAC) 12.4, 1000 m: 1. Vogel (Kinizsi) 3 p. 16.6 mp. Súlydobás: 1. Fritz (ATE) 10.85. Távolugrás: 1. Vogel (Kinizsi) 540 cm. Magasugrás: 1. Russu (Unirea) 159 cm. Bajnoki számok: 100 méteres sifutás: 1. Steinfeld (ATE) 11.2 mp. 2. Schmidt (TAC). 3. Hadi (AAC). 200 méteres sifutás: 1. Steinfeld (ATE) 24.4 mp. 2. Schmidt (TAC). 3. Hadi (AAC). 400 méteres sifutás: 1. Steinfeld (ATE) 55 mp. 2. Heim (TAC). 3. Steiner (ATE). 800 méteres sifutás: 1. Zsák (ATE) 2 p. 12.2 mp. 2. dr. László (LTVE). 3. Vidák (ATE). 1500 méteres sifutás: 1. Schwellengraber (AAC) 4 p. 44 mp. 2. dr. László (LTVE). 3. Mágory (ÁVTK). 3000 méteres sifutás: 1. Bukovinszki (TAC) 10 p. 0.2 mp. orsz. rec. 2. Hegedüs (ATE). 3. Mágory (ÁVTK). 800×400×200×100 m. staféta. 1. TAC. csapata (Kozovich, Schmidt, Schmidt, Nagy) 3 p. 52.6 mp. 2. ATE csapata. 3 AAC. csapata. Súlydobás. 1. Wolf (ATE) 12.01 m. 2. Halmaj (ATE) 11.47 m. 3. Weinberger (ATE) 9.52 m. Diszkoszvetés: 1. Littyay (Kinizsi) 36.94. 2. Spolarits (AAC) 34.98 m. 3. Wolf (ATE) 33.58 m. Gerelyvetés: 1. Littyay (Kinizsi) 45.28 m. 2. Zsák (ATE) 45.13 m. 3. Kozovits (TAC) 44.38 m. Magasugrás: 1. Glück (ATE) 167 cm. 2. Kis (Kinizsi) 162 cm. Távolugrás: 1. Nagy (TAC) 601 cm. 2. Cardu (Unirea) 583 cm. 3. Steiner (ATE) 579 cm. Távolugrás helyből: 1. Glück (ATE) 265 cm. 2. Schmidt (TAC) 261 cm.

— **Megjelent a Vidéki Sport** legújabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sporteseményeket.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak: Dollár 112, márka 1'02—1'03, sokol 1'35, dinár 1'80. francia frank 8'50—8'70, magyar korona 0'20, osztrák korona 0'10.

Zürichi nyitás: Berlin 532, Newyork 579, Milano 2400, Prága 635, Budapest 85, Zágráb 260, Bucuresti 490, Varsó 10, Bécs 47, osztrák lebélyezett korona 36.

Budapesti nyitás: Napoleon d'Or 1480, dollár 615, márka 587, lira 2300, osztrák korona 33, rubel 30, leu 560, sokol 640, dinár 1090, lengyel márka 12'5. **Kifizetések.** Bucuresti 525, Berlin 587, Prága 700, Bécs 34'25, Newyork 675.

Bécsi nyitás: Szokol 2180, dinár 3650, magyar korona 320, lengyel márka 34, lira 8600, leu 1700, angol font 73'50, dollár 2050, francia frank 14400, svájci frank 35900, márka 1820. **Kifizetések:** Prága 2200, Zágráb 930, Budapest 300, Varsó 32'5, Milano 8650, Bucuresti 1700, London 7400, Newyork 2070, Páris 14500, Svájc 36000, Berlin 1825, Amsterdam 66000.

Zürichi zárlet: Berlin 530, New-York 579, London 2154, Páris 4155, Milano 2395, Prága 630, Budapest 90, Zágráb 260, Bucuresti 490, Varsó 10, Bécs 47, osztrák lebélyezett korona 35.

Budapesti zárlet: Napoleon d'Or 940, dollár 629, márka 576, lira 2500, osztrák lebélyezett korona 36'25, rubel 29, leu 565, sokol 657, lengyel márka 25. **Kifizetések:** Bucuresti 500, London 2250, Berlin 565, Milano 2450, Páris 4450, Prága 660, Bécs 32'5, Zágráb 760, Newyork 620.

Bécsi zárlet. Sokol 2225, dinár 3670, magyar korona 321, lengyel márka 34'5, lira 8'00, leu 1740, angol font 79'50, dollár 2110, francia frank 15100, svájci frank 36900, márka 1920. **Kifizetések:** Prága 2220, Zágráb 930, Budapest 315, Varsó 32, Milano 8650, Bucuresti 1690, London 8000, Newyork 2120, Páris 15200, Svájc 7000, Berlin 1930, Amsterdam 67500.3

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

Szálloda,

kávéház, étterem, mozgósínház berendezés **LIPPAN „Central” szálloda f. hó 28-án d. e. 8 órakor nyilvános árverésen eladódik.**

Autót

indítok szerdán **Timisoara, Orsova, Bucurest** és vissza. **KÖNIG SZÁLLÍTÓ.**

Női és férfi aranyórákat

brilliánsköveket, tört aranyat és ezüstöt legmagasabb áron vesz

Losonczy

—: ékszerész —: Pista Avram Janca (Szabadság-tér) 1.

Autótulajdonosok figyelmébe!

Megérkeztek a legjobb minőségű, világhírű „MICHELIN” autó-gummik. Kapható: Póhm

Póhm

vaskereskedőnél Pista Avram Janca (Szabadság-tér)

BUCARESTBE utazom szerdán este, utleveleket közismert pontossággal láttamoztatok KELET hírlapiroda.

CONVOCARE.

BANCA DE CUMPARARE SI PARCELARE DE IMOBILE SOCIETATE ANONIMA, va linea la 5. Octombrie a. c., la orele 5 p. m. in localul institutului din casa No. 1. din strada Moise Nicoara, etagiul I.

adunare generala extraordinara

la care onoratii domni actionari prin prezenta sunt cu onoare convocati.

ORDINUL DEZI:

1. Modificarea paragrafulor 3. 23. si 34. din statutu.

2. Ocuparea locurilor membrilor directiunii, devenite vacante in urma demisionarilor.

3. Ocuparea locurilor membrilor comitetului de supraveghere, devenite vacante in urma demisionarilor.

Pe baza paragrafului 13. statutei atragem atentia on. actionari, ca la adunarea generala numai aceiasi actionari au dreptul de vorbă cari vor depune actiunile scrise pe numele lor cu trei zile inaintea termenului fixat pentru linerea adunareii generale la cassieria institutului, sau la Casa de Pastare a Judeului Arad.

Arad, la 26. Septembrie 1921.

DIRECTIUNEA.

MEGHIVÓ.

AZ INGATLANFORGALMI ES PARCELLAZOBANK RESZVENYTARSASAG ARAD. folyó évi október hó 5-én délután 5 órakor az intézet Strada Moise Nicoara (Petőfi-utca) 1. sz. ház első emeletén levő helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívjuk.

A KÖZGYŰLÉS NAPIRENDJE:

1. Az alapszabályok 3. 23. és 34. §-ainak módosítása.

2. A lemondás folytán megüresedett igazgatósági tagsági helyek betöltése.

3. A lemondás folytán megüresedett felügyelő-bizottsági tagsági helyek betöltése.

Az alapszabályok 13. §-a alapján figyelemzettelük a részvényeseket, hogy a közgyűlésen szavazati joggal csak azon részvényesek bírnak, kik a nevükre írt részvényeket 3 nappal a közgyűlés megkezdéséhez előzőleg az intézet pénztáránál vagy az Arad megyei Takarékpénztár aradi pénztáránál leteszik.

Arad, 1921. évi szeptember hó 26.

11086 AZ IGAGZATÓSÁG.

Ideai termésű uriborokat megvételre keres kereskedelmi vállalat, ARAD, Strada Luther Márton No. 1. 3796

BUDAPESTRE!

Indítok e héten gyűjtöt (Szeged, Debrecen és Budapestra.)

KÖNIG.

Csodás hatású arczépítő és finomító a Földes-féle
MARGIT-CREME
Zsirtalan, ártalmatlan, rögtön szépsít. Szepők, májfoltok, bőratkák, ráncok, redők, minden bőrbaj párnapi használat után megszűnnek. Az arc rozszás úde hamvas lesz. 10841
Dr. Földes és Hehs Aradon.

Apró hirdetések.

Levelezés.

SZÉPNEK MONDOTT vidéki fiatal asszonyka idősebb ur barátságát keresi, ki őt anyagilag támogatná. Leveleket „Tűnő napsugár” jelige alatt a kiadóhivatalba kér. 3803

Alkalmazás.

ÜGYES fiatalemberek ruhafárosoknak fix fizetéssel és jutalékkal felvételnek. Cim Klet hírlapiroda. 11087

HAZVEZETŐNÖK ajánlkozik magános idősebb urhoz sok évi gyakorlattal rendelkező intelligens, középkorú nő. Vidékre is elmegy. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11134

JÓMEGJELENÉSŰ urak hölgyek biztosító intézetekhez fixfizetés és magas jutalékokra felvételnek. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11135

HAZITEENDŐK végzésére ajánlkozik intelligens leány Bulev. Regele-Ferdinand (Boros Béni-lér) 23. 3799

HAZVEZETŐNÖK ajánlkozik intelligens fiatal urinó. Vidékre is elmegy. Cim Wallinger hirdetőjében. 11135

PERFEKT FŐZŐNŐ és szobaleány azon nali belépésre keresetnek. Bul. General Dragalina (Apponyi-körül) I. I. em. 3802

Lakás.

BUTOROZOTT szoba, esetleg előszobával kerestetik belvárosban. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11135

BUTOROZOTT szobát keres intelligens fiatal ember. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11134

Vétel és eladás.

TOILET TÜKÖR, villanylámpa, tolpálan, szelton takaró edények zsisos bödön képek, rézmozgár és több minden eladó. Str. Teodor Vladimirescu (Dobó-utca) 3. 3794

DIO vaggontételekben, modern ebédlikredenc nagy mákóró, kukorica-daráló, peptoleum-tartály mércékkel, használt férfi ruha olcsón eladó. Cim a kiadóhivataltban 3792

NAGY skunks hou ezüst evőkészletek tokban, zongora, új kéziművészi női feliernemi nyugagy, kis szekrény, konyhapole, karnis, zsirosbödön eladó Strada Consistorului (Baltvány-utca) 3. 3800

EBÉDLŐASZTAL 4 szék vaságy eladó. Cim Szirmai-hirdetőjében Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 3804

PERZSASZÖNYEG gyönyörű új. 170x300 eladó. Megtekinthető: Szirmai-ügynőség. Str. Tribunal Axente (Damjanich-utca) 14. 3805

VEHET eladhat cserélhet modern és régi műtárgyakat, képeket, szobrokat, szőnyeget, porcellánokat, antik bútorokat a Szépművészeti Szalonban Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 29. Ortutay-palota. Bekapcsolt telefon 333. szám. 11031

ŐSZI IDÉNYRE szövetek, fűmekek olcsón szerezhettek be STRASSER divat-áruházában (Lutheranus templommal szemben.) 3501

Ingatlan.

ARADON 12 hold föld eladó. Strada Consistorului (Baltvány-utca) 3. 3795

JÓKARBAN levő sarokház, kocsma és üzlethelyiséggel eladó. Ujarad, Hosszu-utca 19. 3797

KÉT HOLD SZŐLŐ jutányosan eladó Gyorokon motor-állomás közelében kolnával, modern felszereléssel, berendezett urilakkal, idei kiváló minőségű terméssel és egyéb előnyökkel. Bővebben: Dr. Örfi Gyula ügyvédnél, Str. George Lazar (Simonyi-utca) 12. 3801

BUL. REG. FERDINAND (József főherceg-utca) sarok üzletház, kéremejetes bérház, Piata Mihai Viteazul (Ferenc-téren) sarokház magtárral és nagy bérpincevel több más magán- és bérház elfoglalható lakásokkal jutányosan eladók. Kölesönök házakra előnyös feltételekkel. Szűcs F. Vilmosnál Strada Alexandri (Salacz-utca) 3. 11084

Oktatás.

ÉNEK- és zongoraoktatást jutányosan vállal budapesti oklevéles zeneitanárnő. Cim: Wallinger hirdetőjében. 11132

Ellátás.

URILEÁNYKÁK teljes ellátásra felvételnek zongora és fürdőszoba használatával. Strada Theodor Vladimirescu (Dobó-utca) 3. ajtó 9. 3756

HÁROM--NÉGY iskolás fiu teljes ellátásra uri családnál felvétetik. Piata Catredralei (Thököly-tér) 5. 3793

URICSALÁDNÁL két hivatalnoknő otthon nyerhet. Cim Kelet hírlapiroda. 11086

URI CSALÁDNÁL finom ebédkoszt kapható Bulev. Carol I. (Erzsébet-körút) 18. I. em. 5. 3798

Különféle.

BERETVÁLNI házhöz járok Strada S. Bálint (Dessewffy-utca) 2. Hack. 3791

Aradváros I. ker. előjárásága.

Katonaiúgyosztálya.

17941—1921.

HIRDETMEY

A hadkiegészítő parancsnokság nyugdíjosztály 520-1921. számu rendeleletéből kifolyólag felhívom az összes Aradon tartózkodó rokkant tisztek továbbsholigáló rokkant altisztek és a háboru előtti nyugdíjazott tisztek, vagy továbbsholigáló altisztek egy a román állampolgárok, mint az idegen állampolgárok, valamint a tisztek és továbbsholigáló altisztek hámararadoftjai (özvegy árva és szülő) hogy folyó évi szeptember hó 26-ától kezdve jelenkezzenek a katonaiúgyosztálynál összeírás végett. (Maukkal hozván a végleges vagy ideiglenes nyugdíj-utalványt.)
Arad, 1921. szeptember hó 20.
Pocioan, előjáró.

Gépirónő,

eisőrangu erő, ki a magyar, német, gyors- és gépirást tökéletesen bírja, magas tisztelettel felvétetik. Ajánlatok: „GÉPIRÓNŐ” jeligével a KELET hírlapirodához kéretnek. 11086

MEGJELENT

III oszt. Olvasókönyve

a Felekezeti Tanács megbízásából szerkesztették Péter Károly, Tóth Irma és Dr. Mezey Mihály. Magában foglalja a beszéd és értelemgyakorlatot, a nyelvtan teljes anyagát és földrajzi ismereteket. — Ara: 12.— Lel. 3740

Szerszámok „Promp” Építkezési vasalások Technikai áruk Vashordók

Obernik és Drucker

Timisoara (Temesvár), Józsefváros, Str. I. C. Bratianu (Uri-utca) 12. sz.

KELETI L.

Sebesul Sasese (Szászsebes). Ez évi termést is lekötne. Elad vagy borért becsereél 2 drb. 25 és 30 hl-es tölgyfa erjesztő kádat, ászokhordókat (10—100 hl-esek), fűkaszálógépet, jár-gányos szőlőrigolózókat, műtrágyaszórót, trieur st. 3718

Értesítés. 3773

Értesítem a t. hölgyközönséget, miszerint női divat- és confection műtermem a mai naptól kezdve ismét üzembe helyeztem, ahol a legegységesebb kivitelű női ruhák és oostimák késznek elkészítve. Leányok varrára és szabásatra taníttatnak. Tanuló és egyes varróleányok felvétetnek — Szives pártfogást kér: Erdélyi Andorné, Arad, Str. Baritiu (Rákoczi) 4

ELADÓ

egy 1906. évben készült (7 évig használt) „Ganz-Danubius” gyártmányu, álló tengelyű complet turbina berendezés, mely cca. 2 m-es és kb. 4600 liter másodpercenkénti vízmennyiség mellett cca. 100 lóerőt is szolgáltathat.

A BERENDEZÉS ÁLL:

- 1 terelő készülék forgatható lapátzással, csapokkal, csavarokkal, fedéllel, felső és alsó részzel.
- 1 futókerék speciális vasból, hordgyűrűvel és ékkel.
- 1 hordgyűrű befalazás számára a terelő készülék felfogására.
- 1 turbina tengely acélból ágyazással, egy vízeletti gyűrűs csapban és felső és alsó vezetéssel.
- 1 szabályozó szerkezet a mozgatható terelő lapátok kézzel való beállítására, töltésfokot jelző készülékkel és kézi kerékkel, mely a turbina kamara felső padlóján van elhelyezve.

Bővebb felvilágosítással:

a Kereskede R-T.
Targul-Muresului szolgát. — 3743

Müterem áthelyezés!

Van szerencsém tisztelt revőim, valamint a n. é. község szives tudomására hozni, hogy a Bulev. Regele Ferdinand (vált József főherceg-ut) 8. sz. alatt létezett férfi szabó műtermemet a mai napon a Pannónia szálloda épületébe helyeztem át. Egyben értesítem t. revőim, hogy a legújabb divatu angol őszi és téli szövetek megérkeztek. További szives pártfogást kér. 11087

MARENCSAK FERENC férfi szabó.

Mielőtt téli felöltő szük-ségletét beszerzi, tekintse meg

JULIU PLESZ GYULA
női és qvermekruha áruházat

ARAD, Strada Pirlol Nr. 3.
Vörösmarty-u. a Színház épület hátsó belátásával szemben. 3930

Külön mértékosztály!